2017-01-31

Näringsdepartementet
Enheten för främjande och förenkling
Att. Lena Ljungberg
103 33 Stockholm

Entreprenörskap i det tjugoförsta århundradet (SOU 2016:72)

Bankföreningen har mottagit rubricerade betänkande (härefter 'utredningen') på remiss. Bankföreningen lämnar följande synpunkter på betänkandet.

Avsnitt 2.4: Skatter och entreprenörskap – en internationell jämförelse

Enligt direktiven till entreprenörskapsutredningen skulle en internationell jämförelse göras av skatter som är relevanta för entreprenörskap. Utredningen fick emellertid inte lägga fram några konkreta skatteförslag. Bankföreningen beklagar att utredningen inte fick lov att föreslå några konkreta skatteförslag, i synnerhet mot bakgrund av vad utredningen framhåller, nämligen att skattemiljön sannolikt är det viktigaste ramvillkor som omgärdar entreprenörskap. Utredningen pekar istället ut tänkbara färdriktningar och överlåter åt läsaren att dra slutsatserna av detta.

Utredningen framhåller att internationellt konkurrenskraftiga skattesystem och skattenivåer som kan påverka entreprenörskap är en viktig del i att skapa en dynamisk och entreprenörsinriktad miljö. Utredningen pekar på forsknings-litteraturens konklusioner att det är oklokt att hårdbeskatta bland annat investeringar i forskning och humankapital. Bankföreningen delar helt och hållet dessa konklusioner. Bankföreningens medlemmar möter en hårdnande internationell konkurrens och skattereglernas utformning och skatternas nivåer får stor inverkan på möjligheterna att bibehålla verksamhet i landet och att konkurrera internationellt.

Fintech – en framväxande bransch

En framväxande bransch med mycket nyföretagande i små uppstartsbolag som särskilt kan lyftas fram vid en diskussion om konkurrenskraftiga skatter är den s.k. fintechbranschen. Fintech bygger på en ökad användning av internet och tillgången till den stora mängd data som finns samlad i exempelvis banker.

Ett steg i helt fel riktning för fintech och det nyföretagande som sker inom den branschen skulle vara att införa den särskilda skatten på lönekostnader i verksamhet som omsätter mervärdesskattebefriade finansiella tjänster och försäkringstjänster, vilken föreslås i en annan statlig utredning, SOU 2016:76 – Skatt på finansiell

verksamhet. Entreprenörer inom fintech, vars beroende av exempelvis kvalificerad arbetskraft inom IT inte kan underskattas, skulle drabbas hårt av en ökad beskattning av arbete i Sverige. Utvecklingskostnaderna ökar och företagen tvingas söka sin arbetskraft utanför Sverige i länder där skattetryck och lönelägen är lägre. Sverige tappar viktig kompetens och därmed konkurrenskraft. Sverige har inte råd med en felaktig skattepolitik som driver en framväxande bransch med nytt entreprenörskap ut ur landet.

Avsnitt 3.2 – det skatterättsliga företrädaransvaret

Bankföreningen tillstyrker utredningens förslag att det skatterättsliga företrädar-ansvaret enligt skatteförfarandelagen (2011:1244, SFL) bör utredas i syfte att ge entreprenörer möjlighet till en andra chans och att underlätta rekryteringar till styrelser. De nuvarande reglerna med dess stränga tillämpning leder till att företrädare straffas på ett oproportionerligt sätt. Bankföreningen hänvisar till vad som framkommer i rapporten ”Skatterättsligt företrädaransvar – fiskal gräddfil utan legitimitet?” framtagen av Svenskt Näringsliv, oktober 2013.

Avsnitt 3.3 – betalningsanmärkningar i kreditupplysningsföretagens register

Utredningen diskuterar huruvida det för företag ska införas samma princip som gäller för privatpersoner nämligen att en betalningsanmärkning ska visas i kredit-upplysningsföretagens register först i samband med att skulden fastställts av kronofogden eller en domstol. Idag uppstår anmärkningen för företag i samband med ansökan om betalningsföreläggande. Bankerna delar den problembeskrivning som görs av utredningen. Bankerna är dock angelägna om att nuvarande ordning inte ändras såvitt avser information rörande betalningsanmärkningar för företag av skäl som utvecklas närmare nedan.

Av lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse framgår att ett kreditinstitut bl.a. ska ha kontroll över sina kreditrisker (6 kap. 2 §). Ett kreditinstitut ska även innan en kredit beviljas pröva risken för att de förpliktelser som följer av kreditavtalet inte kan fullgöras. En kredit får bara beviljas om förpliktelserna på goda grunder kan förväntas bli fullgjorda (8 kap. 1 § samma lag). En bank måste således göra en kreditbedömning för varje enskild kredit. Uppkomsten av betalningsföreläggande ger därmed en viktig kreditinformation för bankerna. Detta innebär dock inte att kunden/företaget per automatik inte har möjlighet att erhålla ett lån däremot föranleder en ansökan om betalningsföreläggande att banken måste ställa ytterligare frågor/utreda omständigheterna för att erhålla tillräckligt underlag för att bedöma om kunden kan förväntas fullgöra sina förpliktelser enligt ett kreditavtal.

Betalningsanmärkningar speglar verkligheten och det finns ett berättigat intresse från potentiella avtalspartners samt nuvarande avtalspartners att få reda på en annan

avtalsparts betalningsförmåga samt betalningsvilja. Betalningsanmärkningar är en stark indikation på att något inte står rätt till i ett företag. Att inskränka den möjligheten kan medföra krav på mer förskottsbetalningar eller krav på fler säkerheter. Detta är inte nödvändigt om man kan ta en kreditupplysning och få den information som man får idag.

Om en avtalspart inte kan skydda sig genom kontroll av betalningsanmärkningar och levererar, utan denna kännedom, till en kund som har betalningssvårigheter mot faktura/kredit, kan det innebära att leverantören i sin tur hamnar i betalningssvårigheter.

En ansökan och utslag i betalningsföreläggande läggs inte in som en betalningsanmärkning i kreditupplysningsföretagens register om fordringsägaren finns på Svensk Handels varningslista. Kreditupplysningsföretagen har också gemensamt kommit överens om att rensa ut alla betalningsanmärkningar som härstammar från bluff-företag upptagna på Svensk Handels varningslista.

En felaktig betalningsanmärkning kan också tas bort från ett kreditupplysningsföretags register genom en s.k. dementi. En dementi från kronofogdemyndigheten och inkassobolag skickas alltid till samtliga kreditupplysningsföretag. När dementin kommer till kreditupplysningsföretaget gallras uppgiften automatiskt ur registret.

Personer/företag har alltid möjlighet att själva inkomma med begäran om rättelse varpå kreditupplysningsföretaget är skyldig att göra en utredning. Eventuell gallring/rättelse sker efter utredning om ansökan eller utslaget om betalningsföreläggande visar sig vara felaktig. Anser person/företag att uppgift i kronofogdemyndighetens register är missvisande finns det möjlighet för personen/företaget att vända sig dit. Det finns således andra vägar att skydda sig mot felaktiga betalningsanmärkningar.

Del 2 – Översyn av vissa regler för företagsrekonstruktion

I utredningens uppdrag har ingått att lämna förslag på ändringar i reglerna om företagsrekonstruktion i syfte att ge fler livskraftiga företag med betalningssvårigheter en möjlighet till en andra chans.

Ökad kunskap om företagsrekonstruktion

Bankföreningen stöder förslaget om ökade informationsinsatser rörande möjligheterna till företagsrekonstruktion.

6 – Ansökningsförfarandet

Bankföreningen tillstyrker att företagsrekonstruktionerna koncentreras till färre domstolar.

Föreningen delar utredningens uppfattning att det bör ställas högre krav på vad en ansökan ska innehålla för att samtidigt därmed ge rätten ett bättre beslutsunderlag, samt att ett högre beviskrav bör gälla för att en ansökan ska bifallas än vad som gäller idag, även om beviskravet fortfarande är relativt lågt.

Föreningen tycker också att det är bra att rätten prövar rekonstruktörens arvode. Liksom utredningen påpekar är rekonstruktion ansett som dyrbart idag och detta är en bidragande orsak till att antalet rekonstruktioner är förhållandevis lågt.

7.2 – Gäldenärens avtal

Utredningen skulle enligt direktiven föreslå hur lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion (LFR) och konkurslagen (1987:672, KonkL) kan samordnas både materiellt och processuellt för att åstadkomma en för de inblandade parterna och samhället mer ändamålsenlig ordning. Av tidsskäl har dock utredningen inte kunnat hantera reglerna om gäldenärens avtal i konkurs inom ramen för utredningen. En samordning är dock enligt utredningen angelägen för att inte särintressen ska styra valet av förfarande. Utredningens förslag begränsar sig således till ändringar i lagen om rekonstruktion.

Utredningen konstaterar att gäldenärens avtal vid både företagsrekonstruktion och konkurs varit föremål för en ingående analys dels i Förmånsrättskommitténs slutbetänkande Gäldenärens avtal vid insolvensförfaranden (SOU 2001:80), dels i slutbetänkandet av 2007 års insolvensutredning Ett samlat insolvensförfarande – förslag till ny lag (SOU 2010:2). Enligt utredningen saknas därför anledning att göra om dessa analyser eller ompröva de slutsatser som de utredningarna har kommit fram till, särskilt mot bakgrund av att förslaget i SOU 2010:2 byggde på SOU 2001:80 som hade fått ett brett stöd i remissomgången.

Bankföreningen anförde i sitt remissvar rörande SOU 2001:80 följande. Enligt direktiven till Förmånsrättskommittén (Dir. 1995:163) skulle en strävan med kommitténs arbete vara att förmånsrättsordningen och anslutande regler skulle utformas så att rekonstruktion av livskraftiga företag underlättas. Bankföreningen anser att de förslag rörande företagsrekonstruktion som läggs fram i slutbetänkandet får anses ha en sådan inriktning. Föreningen har ingen invändning mot detaljutformningen av förslagen och tillstyrker alltså lagstiftning i denna del.

Bankföreningen tillstyrker i allt väsentlig även den aktuella utredningens förslag såvitt gäller gäldenärens avtal, men med följande invändningar.

7.2.3 - Verkställighet för borgenärer med separationsrätt m.m.

Föreningen delar utredningens uppfattning att verkställighet för borgenär med separationsrätt (borgenär vid avbetalning och leasing) ska var möjlig om inte gäldenären begär att avtalet ska fullföljas. Om fullföljd begärs ska kraven i 2 kap 20 a § LFR uppfyllas.

7.2.5 – 7 Särskilt om fullföljd

Enligt utredningens förslag (ändring i 2 kap 20 § LFR) ska en ansökan om företagsrekonstruktion leda till att en borgenär blir förhindrad att häva p.g.a. dröjsmål eller befarat dröjsmål, om dröjsmålet inträffat eller befaras inträffa före beslutet om företagsrekonstruktion. Vidare kan en s k ipso facto klausul inte göras gällande mot gäldenären fr o m ansökan.

Detta innebär att bankerna inte kan fortsätta med sin nuvarande praxis att säga upp krediter efter beslut om företagsrekonstruktion p.g.a. befarat dröjsmål före beslutet. Detta skulle medföra en betydande försämring för bankerna jämfört med vad som gäller idag enligt citatet nedan från kommentaren till lagen om företagsrekonstruktion (Trygve Hellners och Mikael Mellqvist, Norstedt 2013, Upplaga: 2, sid 142-143):

Beträffande de anförda exemplen vill vi ytterligare påpeka följande. Tidpunkten för motpartens (bankens) prestation är inne, dvs. ett kreditutrymme hålls tillgängligt. Detta utrymme får utnyttjas enligt avtalade regler. Men i och med att företaget numera är föremål för företagsrekonstruktion och banken före beslutet har fått hävningsrätt, gäller bestämmelserna i 2 kap. 20 § andra stycket första punkten. Dessa innebär att företaget, för att utnyttja ytterligare kreditutrymme, måste fullgöra sina motsvarande prestationer (dvs. betala) eller ställa säkerhet för dem. Det senare - att ställa säkerhet - är vad som torde bli gällande, eftersom avtalet normalt ger företaget visst anstånd med att betala. I praktiken betyder det sagda att gäldenärsföretaget kan fortsätta att utnyttja krediten - banken har inte rätt att hindra det - men att banken har rätt att få tillfredsställande säkerhet för detta fortsatta utnyttjande. Banken är med andra ord skyldig att ställa kontanta medel till gäldenärsföretagets förfogande i utbyte mot säkerhet. Den säkerheten behöver dock inte avse redan tidigare utnyttjat kreditutrymme, utan enbart fortsatt utnyttjande. I exemplet ovan ska säkerheten således svara mot 150 000 kr, inte 200 000 kr.

Utredningens förslag skulle i så fall innebära att banken inte kan hindra fortsatt utnyttjande av kontokrediten under företagsrekonstruktionen och att banken inte har rätt att få kompletterande säkerhet. Gäldenärens enda skyldighet blir då att betala ränta på utnyttjat kreditbelopp.

7.2.12 Överlåtelse av avtal

Föreningen avstyrker förslaget om gäldenärens rätt att överlåta avtal. Det är enligt föreningens uppfattning viktigt att behålla privata aktörers fria rätt att välja sina avtalsparter. Det inte endast tredjemans förmåga att fullgöra ett avtal som är avgörande för valet av avtalspart. Flera andra aspekter såsom uppnådd kundkännedom och förmåga att fullfölja förpliktelser enligt avtalet har också betydelse. Det kan också finnas produkter som kan vara svåra eller ibland inte alls möjliga att överföra på ny avtalspart av administrativa skäl.

Vidare står en överlåtelse av kreditavtal utan borgenärens samtycke i konflikt med den grundläggande bestämmelsen i 8 kap. 1 § lag om bank- och finansieringsrörelse (2004:297) vilken stadgar att ett kreditinstitut, innan detta beslutar att bevilja en kredit, ska pröva risken för att de förpliktelser som följer av kreditavtalet inte kan fullgöras. Detta betyder alltså att institutet får bevilja en kredit bara om förpliktelserna på goda grunder kan förväntas bli fullgjorda. Det kan också i vissa fall finnas förbud mot överlåtelse av avtalet enligt aktiebolagslagen och banken, företaget och rekonstruktören kan ha olika uppfattningar om tillåtligheten.

Föreningen anser således inte att en gäldenär med rekonstruktörens samtycke ska kunna överlåta exempelvis leasing- och avbetalningskontrakt eller lån och konto-kreditavtal till annan, med enda skydd för borgenären att väcka talan vid domstol.

8.2 Separat ackord

Bankföreningen tillstyrker förslaget om införandet av ett separat ackord som ett snabbt sätt att få skuldnedsättning för gäldenären i fall då det i övrig saknas behov av att rekonstruera den verksamhet som bedrivs.

8.3 – Utvidgat ackord

Enligt utredningens förslag ska gäldenären och borgenärerna ha möjlighet att träffa en särskild uppgörelse, s.k. utvidgat ackord. Rätten ska efter begäran av gäldenären eller en eller flera borgenärer besluta om förhandling om utvidgat ackord. Vid förhandlingen ska borgenärerna rösta om uppgörelsen. Ackordet ska enligt förslaget omfatta samtliga borgenärer med undantag för den borgenär som har kvittningsrätt och den borgenär som är efterställd, jfr. den föreslagna regeln i 3 kap 3 § LFR.

Föreningen anser att endast oprioriterade borgenärer ska omfattas av ett ackord, dvs. att dagens ordning bör bibehållas.

Skulle lagstiftaren ändå välja att gå vidare på linjen att även de prioriterade borgenärerna ska omfattas av ett ackord, bör det endast kunna ske under förutsättning att de prioriterade borgenärerna som grupp är för ett sådant ackord (företrädesvis med någon typ av kvalificerad majoritet). En borgenärsgrupp som i

förmånsrättshänseende är oprioriterad bör heller aldrig ges möjlighet att rösta ned en grupp med prioriterade borgenärer och därmed kunna tvinga de prioriterade borgenärerna att acceptera en ackordsuppgörelse mot deras vilja.

SVENSKA BANKFÖRENINGEN

Hans Lindberg Ulrika Hansson